

pensioen items

āzł

Actuele pensioeninformatie
voor klanten van AZL
nummer 1 – januari/februari 2020

Inhoud

Monitoringscommissie betreft deelnemer bij de code	3
Fiscale ontwikkelingen	5
Waardeoverdracht klein ouderdomspensioen nog steeds belemmerd	8
Veel vragen en aanpassingswensen	10
Evaluatie van de Wet pensioencommunicatie	11
BTW en bestuurders	12
Kort nieuws	13

Colofon

Uitgever	AZL N.V. Postbus 4471 6401 CZ Heerlen +31 (0)88 116 2000 www.azl.eu
Redactie	Maurice Sarton en Guus Pijnenburg
Opmaak	Jordi van de Wall
Fotografie	Shutterstock.com

Oude(re) uitgaven van de Pensioenitems en andere publicaties kunt u raadplegen via:
<http://www.azl.eu/pensioenkennis/pensioenitems/>

Monitoringscommissie betreft deelnemer bij de code

Wat weet de deelnemer van de Code Pensioenfondsen? En wat vindt hij of zij belangrijk? Dat stond centraal bij het onderzoek dat de Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen door het CentERdata heeft laten verrichten. De Monitoringscommissie onderzocht de naleving van de diversiteitsnorm en doet aanbevelingen.

Aanbevelingen

Het oog van de deelnemer

Met een verwijzing naar norm 63 van de Code beveelt de Monitoringscommissie Code Pensioenfondsen (MCP) pensioenfondsen aan om te onderzoeken wat deelnemers belangrijk vinden en hoe zij het communicatiebeleid ervaren. De MCP doet daarbij de volgende concrete aanbevelingen:

1. Onderzoek de informatie-behoeften van deelnemers en stem het communicatiebeleid daarop af. Van belang is om na te gaan waarom deelnemers zich verdiepen in hun pensioensituatie, wat hen vertrouwen geeft in hun pensioenfonds en wat zij als onzeker ervaren.
2. Besteed nadrukkelijk aandacht aan kwetsbare groepen en jongeren en begrijp hun echte informatie-behoefte in het communicatiebeleid
3. Presenteer de naleving van de Code Pensioenfondsen concreter en op een toegankelijke manier.
4. Rapporteer nadrukkelijk over de toepassing van de Code Pensioenfondsen en gebruik daarbij – desgewenst – een meer uniform raamwerk voor het jaarverslag.

Norm 63

Het bestuur stelt beleid vast rond transparantie en communicatie.

Het bestuur evalueert dit beleid periodiek en in ieder geval eens per drie jaar.

Draagvlak voor de Code

De MCP beveelt aan dat het draagvlak voor alle normen uit de Code Pensioenfondsen wordt bevorderd door pensioenfondsen. Meer concreet beveelt de MCP aan:

1. Houd oog voor diverse samenstelling
2. Erken het belang van de bestuurlijke zelfevaluatie
3. Overleg met de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector over één Code Pensioenfondsen.

Deelnemersonderzoek

De normen van de Code zijn vertaald naar 13 vragen. Panelleden konden aangeven of ze belang hechten aan deze normen en hoe ze dachten dat hun eigen pensioenfonds presteerde op deze normen.

De panelleden vonden de volgende punten daarbij het meest belangrijk;

- Zorg voor een goed rendement
- Let op de risico's van beleggingen
- Toezicht op de kwaliteit van de bestuurders
- Zorg voor controle op de kwaliteit van de uitvoering
- De leden van het bestuur volgen regelmatig scholing
- Het bestuur zorgt dat ik goed geïnformeerd ben.

Lees verder

Het minst belangrijk vonden de panelleden;

- Er is ten minste één man en één vrouw aanwezig
- In het bestuur zijn ook mensen onder de 40 jaar aanwezig
- Invester duurzaam ook al leidt dat tot een iets lager rendement.

Slechts weinig panelleden blijken te weten of hun pensioenfondsen goed presteert op deze punten. Het merendeel weet dat niet.

Daarnaast zijn vragen gesteld over:

- In hoeverre zekerheid wordt ervaren over inkomen na pensionering
- Kennis van pensioenstelsel
- Vertrouwen in pensioenfondsen en pensioenstelsel.

Norm 64

Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.

Het bestuur evalueert dit beleid periodiek en in ieder geval eens per drie jaar.

Iets meer dan 40% geeft aan een redelijk beeld te hebben van de hoogte van het pensioeninkomen. Iets minder dan 30% maakt zich regelmatig zorgen over de financiële situatie na pensionering. Het blijkt dat naarmate mensen minder kennis hebben van het pensioenstelsel en hun eigen pensioenfondsen, ook het vertrouwen in het pensioenstelsel en het eigen pensioenfondsen minder is. Dat geldt minder voor mensen met een HBO- of hogere opleiding.

Diversiteit

Eind 2018 heeft 72% van de pensioenfondsen ten minste één vrouw in het bestuur opgenomen, in 2017 was dat 64%, en eind 2018 heeft 45% van de pensioenfondsen ten minste één jongere in het bestuur opgenomen tegen 38% in 2017. Van de 19 pensioenfondsen die in 2018 bestuurders hebben benoemd, hebben er 17 de kans op meer diversiteit gemist. Bij 11 pensioenfondsen is een man die ouder is dan 40 benoemd.

Reactie Minister Koolmees

Volgens de minister onderstrepen de gegevens het belang van de stimuleringsmaatregelen om diversiteit te vergroten die hij in 2018 met de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid heeft afgesproken en die vanaf het einde van dat jaar zijn uitgerold. De effecten van deze maatregelen zijn volgens de minister nog niet zichtbaar in deze cijfers over 2018. Hij hoopt ze in de komende jaren terug te zien.

Opmerkingen

Een pensioenfonds dient volgens norm 64 van de Code te rapporteren over de naleving van de Code. Om een duidelijke rapportage over die Code te bereiken, ligt het voor de hand dat pensioenfondsen meer informatie verstrekken over de normen die daarbij gehanteerd worden. Bijvoorbeeld een nadere toelichting op die normen en hun nut. Minder evident is of pensioenfondsen moeten zorgen voor draagvlak voor die normen onder hun deelnemers.

Voor wat betreft het bereiken van de deelnemers merken we op dat pensioenfondsen zich inspinnen om begrijpelijk en toegankelijk te communiceren. Nieuwe inzichten over communicatie en het gebruik van nieuwe technieken kan hen daarbij helpen om deelnemers te bereiken. Van belang zijn prikkels die deelnemers ertoe aanzetten om ook zelf informatie te vergaren. Sommigen vinden dat pensioenfondsen veel over onzekerheid moeten communiceren. Maar volgens deskundigen is onzekerheid geen prikkel die leidt tot meer belangstelling en vertrouwen.

De Stichting van de Arbeid en de Pensioenfederatie hebben in november 2018 pensioenfondsen handvatten gegeven die kunnen helpen om diversiteit te bevorderen.

In Pensioenitems 2018 nummer 6 zijn we daarop ingegaan. Pensioenfondsen zijn met deze handvatten pas in 2019 aan de slag gegaan. Veel pensioenfondsen hebben het paritaire model en moeten daarom ook sociale partners bewegen daaraan mee te werken. Een onderzoek naar de effectiviteit van maatregelen om diversiteit te bevorderen in hetzelfde jaar als waarin die maatregelen zijn genomen, komt wellicht te vroeg om de gevolgen te kunnen meten.

Fiscale ontwikkelingen

De omkeerregel stimuleert een fiscaal gunstige opbouw van pensioenen. De regels voor het gebruik van de omkeerregel worden aangepast aan nieuwe ontwikkelingen. In dit artikel beschrijven we een aantal recente aanpassingen.

Aankoop pensioen

Deelnemers in een beschikbare premieregeling dienen met de opgebouwde waarde van de beleggingen een pensioen aan te kopen op de pensioendatum. Omdat een ouderdomspensioen uiterlijk vijf jaar na de AOW-leeftijd moet ingaan, moeten zij uiterlijk vijf jaar na de AOW-leeftijd een ouderdomspensioen hebben aangekocht. De deelnemer heeft vijf jaar na de AOW-datum nog zes maanden de tijd voor deze aankoop. Daarna moet de pensioenuitvoerder de verschuldigde heffingen inhouden en afdragen op de waarde van de beleggingen. (V&A 18-009 en V&A 10-001).

Staffels

In een nieuw besluit van 20 december 2019, nr. 2019-21333 zijn de berekeningsgrondslagen voor de staffels en de nettofactor voor de berekening van de premiepercentages voor nettopensioenen aangepast. Dat leidt tot nieuwe percentages in fiscaal toegestane staffels voor beschikbare premieregelingen die zonder meer kunnen worden gehanteerd. Hieronder volgt een vergelijking van oude en nieuwe percentages van een aantal staffels.

Leeftijdsklassen	Percentage van de pensioengrondslag 4% rekenrente (1,875% opbouw)							
	OP		OP en uitgesteld NP		OP en direct ingaand uitgesteld NP		OP en direct ingaand bereikbaar NP	
	<u>oud</u>	<u>nieuw</u>	<u>oud</u>	<u>nieuw</u>	<u>oud</u>	<u>nieuw</u>	<u>oud</u>	<u>nieuw</u>
15 tot en met 19	3,2	<u>3,3</u>	3,9	3,9	4,4	4,4	4,6	4,6
20 tot en met 24	3,7	3,7	4,4	4,4	5,1	5,1	5,4	5,4
25 tot en met 29	4,5	4,5	5,4	5,4	6,1	6,1	6,6	6,6
30 tot en met 34	5,5	5,5	6,6	6,6	7,4	7,4	7,8	7,8
35 tot en met 39	6,7	6,7	8,0	8,0	8,9	8,9	9,4	9,4
40 tot en met 44	8,2	8,2	9,8	9,8	10,7	<u>10,8</u>	11,3	11,3
45 tot en met 49	10,0	10,0	11,9	<u>12,0</u>	13,0	13,0	13,6	13,6
50 tot en met 54	12,2	<u>12,3</u>	14,6	14,6	15,7	15,7	16,4	16,4
55 tot en met 59	15,0	<u>15,1</u>	18,0	18,0	19,0	<u>19,1</u>	19,8	19,8
60 tot en met 64	18,6	<u>18,7</u>	22,4	22,4	23,1	<u>23,3</u>	23,7	<u>23,8</u>
65 tot en met 67	22,3	<u>22,5</u>	26,8	<u>26,9</u>	27,2	<u>27,3</u>	27,3	<u>27,4</u>

Lees verder

Leeftijdsklassen	Percentage van de pensioengrondslag 4% rekenrente (1,875% opbouw)							
	OP		OP en uitgesteld NP		OP en direct ingaand uitgesteld NP		OP en direct ingaand bereikbaar NP	
	<u>oud</u>	<u>nieuw</u>	<u>oud</u>	<u>nieuw</u>	<u>oud</u>	<u>nieuw</u>	<u>oud</u>	<u>nieuw</u>
15 tot en met 19	5,7	5,7	6,9	<u>7,0</u>	7,8	7,8	8,0	<u>7,8</u>
20 tot en met 24	6,3	<u>6,4</u>	7,7	7,7	8,7	8,7	9,1	<u>8,7</u>
25 tot en met 29	7,3	<u>7,4</u>	8,9	<u>9,0</u>	10,0	10,0	10,5	<u>10,6</u>
30 tot en met 34	8,5	<u>8,6</u>	10,4	10,4	11,5	11,5	12,1	12,1
35 tot en met 39	9,9	<u>10,0</u>	12,0	<u>12,1</u>	13,3	13,3	13,8	<u>13,9</u>
40 tot en met 44	11,5	<u>11,6</u>	14,0	14,0	15,4	<u>15,4</u>	15,9	<u>16,0</u>
45 tot en met 49	13,4	<u>13,5</u>	16,3	<u>16,3</u>	17,7	17,7	18,4	18,4
50 tot en met 54	15,6	<u>15,7</u>	19,0	<u>19,1</u>	20,5	20,5	21,2	<u>21,3</u>
55 tot en met 59	18,3	<u>18,4</u>	22,3	<u>22,4</u>	23,7	23,7	24,5	24,5
60 tot en met 64	21,7	<u>21,8</u>	26,5	26,5	27,4	27,4	28,1	28,1
65 tot en met 67	25,0	<u>25,1</u>	30,6	<u>30,7</u>	31,0	31,1	31,2	<u>31,3</u>

Nettopensioen				
	<u>4% staffel</u>		<u>3% staffel</u>	
	<u>oud %</u>	<u>nieuw %</u>	<u>oud %</u>	<u>nieuw %</u>
15 tot en met 19	2,2	2,3	<u>3,9</u>	<u>4,0</u>
20 tot en met 24	2,6	2,7	4,4	4,6
25 tot en met 29	3,2	3,3	5,1	5,4
30 tot en met 34	3,8	3,9	5,8	6,1
35 tot en met 39	4,5	4,7	6,7	7,0
40 tot en met 44	5,5	5,7	7,7	8,1
45 tot en met 49	6,6	6,9	8,9	9,3
50 tot en met 54	7,9	8,3	<u>10,2</u>	<u>10,8</u>
55 tot en met 59	9,6	10,0	<u>11,8</u>	<u>12,4</u>
60 tot en met 64	11,4	12,0	<u>13,6</u>	<u>14,2</u>
65 tot en met 67	13,2	13,8	<u>15,1</u>	<u>15,8</u>

Getemporeerde verhoging AOW-leeftijd

De Wet op de loonbelasting 1964 is aangepast aan de temporisering van de AOW-leeftijd. Pensioengerechtigden met uitkeringen van AOW-overbruggingen die gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid tot vroeging met variatie van pensioenen, mogen die uitkeringen tot de oorspronkelijke AOW-leeftijd laten uitkeren, of tussentijds aanpassen aan de nieuwe AOW-leeftijd.

Maar overbruggingspensioenen, prepensioenen en nabestaanden-overbruggingspensioenen, moeten uiterlijk op de 65-jarige leeftijd eindigen. De Wet op de loonbelasting 1964 bevat voor deze pensioenen geen regeling in verband met de temporisering van de stijging van de AOW-leeftijd.

Bij stijging van de AOW-leeftijd mochten de uitkeringen van deze pensioenen worden aangepast zodat ze eindigden op de hogere AOW-leeftijd. Het besluit van 13 december 2019, nr. 2019-0000024804 staat nu toe dat de uitkeringen van deze pensioenen tot de oorspronkelijke AOW-leeftijd mogen worden uitgekeerd, of dat ze worden uitgekeerd tot de nieuwe getemporeerde AOW-leeftijd.

Voor de verlaging van de eindleeftijd van de uitkering gelden wel een aantal voorwaarden;

- a. de wettelijke voorwaarden voor deze pensioenen blijven van kracht
- b. de uitkeringsrechten worden actuair herrekenend
- c. de uiterste wettelijke ingangsdata van de uitkeringen ondergaan geen wijziging

- d. een reeds lopende uitkering wordt op het moment van aanpassing niet geacht opnieuw te zijn ingegaan
- e. de wettelijke (on)mogelijkheden om uitkeringen in hoogte te variëren blijven ongewijzigd
- f. de uitkeringen eindigen uiterlijk op het moment dat de uitkeringsgerechtigde de AOW-leeftijd bereikt.

Waardeoverdracht klein ouderdomspensioen nog steeds belemmerd

Waardeoverdracht van klein ouderdomspensioen is alleen mogelijk bij baanwisseling. Deze voorwaarde belemmert de waardeoverdracht van veel kleine pensioenen. Daarom verzoeken de Stichting van de Arbeid (STvdA) en de pensioenkoopels de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om deze belemmering weg te nemen door een aanpassing van de wet.

In een brief van 9 april 2019 hebben de StvdA en de pensioenkoopels minister Koolmees erop gewezen dat in de administratie van gewezen deelnemers geen onderscheid wordt gemaakt tussen degenen die van baan zijn gewisseld en anderen. Zij verzochten om aanpassing van de Pensioenwet, zodat de kleine ouderdomspensioenen van alle gewezen deelnemers kunnen worden overgedragen.

Na Kamervragen schreef de minister in een brief van 3 september 2019 positief te staan tegenover het verzoek, maar informatie nodig te hebben voor een afgewogen besluit. Hij had specifieke informatie nodig over het besluit van sociale partners om pensioenen collectief achter te laten en over de mogelijke bijbetaling door werkgevers bij waardeoverdracht door verzekeraars. In Pensioenitems 2019 nummer 5 hebben we dat gemeld. In een brief van 9 januari 2020 gaven de StvdA, de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars de minister de informatie die hij nodig heeft. Zij geven daarin informatie over de volgende 6 punten:

1. *Het voorbijgaan aan de keuze van de werkgever en werknemers om de opgebouwde pensioenen achter te laten bij de oude pensioenuitvoerder.*
De STvdA en de pensioenkoopels wijzen erop dat collectieve beëindiging en achterlating van de pensioenen meerdere oorzaken kan hebben. Zij vinden het voorbijgaan aan die keuze acceptabel, omdat de Wet waardeoverdracht klein pensioen de pensioenuitvoerders de mogelijkheid geeft om de keuze van de gewezen deelnemer om zijn pensioen achter te laten, te doorkruisen.

2. *De bijbetalingsplicht van de werkgever bij verzekeraar.*
Werkgevers dienen bij te betalen indien er sprake is van overdracht van de waarde van pensioenen, uitkeringsovereenkomsten in de zin van de Pensioenwet, die bij verzekeraars zijn verzekerd. De StvdA en de pensioenkoopels stellen voor om deze pensioenen buiten de automatische waardeoverdracht te houden.
3. *De afweging van verzekeraars om wel of niet waarde over te dragen.*
Door kleine pensioenen over te dragen besparen verzekeraars de kosten van administratie en communicatie. Maar het is de vraag of die besparing opweegt tegen de kosten van de waardeoverdracht.
4. *De kosten in uitvoeringsovereenkomsten.*
Voor de premievrije pensioenen zijn in het verleden administratiekosten betaald. Door veel wettelijke wijzigingen die ook voor gewezen deelnemers gelden en die bij de premiestelling niet voorzien waren, zijn de indertijd betaalde administratiekosten nu te laag.
5. *De onmogelijkheid kleine pensioenen die door baanwisseling zijn ontstaan te onderscheiden*
Er zijn veel kosten gemoeid met het nagaan of alle kleine premievrije ouderdomspensioenen door baanwisseling zijn achtergebleven of niet. Vrijwel alle pensioenuitvoerders zijn niet in staat om aan te tonen hoe kleine ouderdomspensioenen zijn ontstaan. Zonder aangepaste wetgeving zouden zes miljoen kleine ouderdomspensioenen niet kunnen worden overgedragen en samengevoegd met andere pensioenen zodat ze hun pensioenbestemming behouden.
6. *Afkoop klein nettopensioen.*
Automatische waardeoverdracht van een klein nettopensioen is nu niet mogelijk. De meeste kleine nettopensioenen zijn premieregelingen, waardoor instandhouding tot gevolg heeft dat het rendement wordt verminderd door de kosten. Omdat vermenging met een gewoon basispensioen niet mogelijk is om fiscale redenen, pleiten de StvdA en de pensioenkoopels voor introductie van een tussentijdse mogelijkheid om kleine nettopensioenen af te kopen.

Tot slot vragen de StvdA , de Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars de minister om zo snel mogelijk een positieve afweging te maken.

Opmerking

Ongeacht de oorzaak konden pensioenuitvoerders twee jaar na beëindiging van de deelname binnen zes maanden kleine pensioenen afkopen. De Wet waardeoverdracht klein pensioen had als doel de pensioenbestemming van kleine pensioenen te behouden zonder de administratieve last van pensioenuitvoerders te verhogen. Schrappen van de voorwaarde van baanwisseling leidt tot een praktijk die daarmee volledig overeenstemt.

Veel vragen en aanpassingswensen

De Tweede Kamer zal overgaan tot behandeling van het voorstel voor de Wet pensioenverdeling bij scheiding 2021, na beantwoording van een reeks vragen daarover door de minister. De pensioenkoepels hebben in hun reactie op de rekenregels die ter consultatie zijn voorgelegd ook commentaar gegeven op het wetsvoorstel zelf. De vraag is of de vragen via Kamerleden gaan leiden tot antwoorden of aanpassingen van het voorstel waar de pensioenuitvoerders mee uit de voeten kunnen. Over de inhoud van het wetsvoorstel schreven wij in Pensioenitems 2019 nummer 5 en over de rekenregels in Pensioenitems 2019, nummer 6. In dit artikel gaan wij in op de Kamervragen en de reacties van de pensioenkoepels.

Kamervragen

Een aantal fracties heeft een reeks vragen gesteld over het wetsvoorstel. Ze vragen onder meer:

- of ongehuwd samenwonenden die hun partnerschap niet geregistreerd hebben de mogelijkheid kan worden gegeven tot verdeling van pensioen;
- wanneer sprake is van misbruik van voorwaarden die afwijken van de standaard, en hoe pensioenuitvoerders kunnen vaststellen dat het misbruik aannemelijk is;
- of advocaten verplicht worden om scheidende partners te informeren over de gevolgen voor hun pensioenen en de afwijkingsmogelijkheden;
- waarom geen plicht wordt opgenomen tot het maken van een pensioenplan bij scheiding, of een minder vergaand alternatief daarvoor;
- waarom ex-echtgenoten zes maanden de tijd geven, terwijl ze nu twee jaar hebben om tot verevening over te gaan;
- naar het nadelig effect van een lager bijzonder nabestaandenpensioen dat bovendien standaard wordt omgezet in ouderdomspensioen en of het bijzonder nabestaandenpensioen niet behouden kan blijven;
- of de tijd van invoering van de wet gezien de administratieve aanpassingen reëel is;
- of het aantal mogelijke afwijkingen kan worden teruggebracht.

Reacties pensioenkoepels

De Pensioenfederatie en het Verbond van Verzekeraars zien positieve gevolgen van het wetsvoorstel, maar signaleren ook knelpunten. Hieronder volgen enkele knelpunten.

- Omdat een pensioenuitvoerder standaard conversie uitvoert, is het van belang dat scheidende echtgenoten daarvan op de hoogte zijn en van de mogelijke afwijkingen die zij daarbij kunnen afspreken. Bij de huidige opzet wordt dat voor de ex-echtgenoten pas duidelijk na de scheiding, wat tot klachten kan leiden. Daarom pleiten de pensioenkoepels voor de plicht om scheidende partners een pensioenplan op te laten stellen.
- Ze pleiten er voor om ook ongehuwd, niet-geregistreerd samenwonende partners de mogelijkheid te bieden van pensioenverdeling. Zij dienen dat dan overeengekomen te zijn en ze moeten zelf het einde van de gezamenlijke huishouding melden.
- Ook zouden ze graag zien dat bij scheiding van tafel en bed dezelfde regeling wordt toegepast als bij een definitieve echtscheiding.
- Voor het inrichten van de automatisering is ten minste een jaar, anderhalf jaar nodig.
- Na ontvangst van een scheidingsmelding moeten pensioenuitvoerders die verandering binnen twee maanden na pensioendatum doorvoeren in hun administratie. Die termijn is te krap voor doorgifte van informatie.
- Ze pleiten ervoor om de mogelijkheid tot verevening van pensioen helemaal te schrappen.
- De mogelijkheid van conversie van een klein bijzonder partnerpensioen in een nog kleiner ouderdomspensioen kan beter achterwege blijven.
- De verplichting om informatie over verevend ouderdomspensioen door te geven aan het Pensioenregister leidt tot een probleem. De administratie van verevening van ouderdomspensioenen is alleen summier vastgelegd, omdat de informatie over de verevening pas bij pensionering of bij waardeoverdracht verstrekt moet worden. Aanpassing van de administratie voor aanlevering van gegevens aan het Pensioenregister is daarom kostbaar.
- Ze pleiten voor een nadere invulling van de redenen om de uitvoering van afwijkende afspraken te weigeren.

Evaluatie van de Wet pensioencommunicatie

De Wet pensioencommunicatie is in 2018 geëvalueerd. Onderzocht is of de wet heeft geleid tot een beter pensioenbegrip bij de deelnemer en of er sprake is van verlaging van regeldruk. De uitkomsten van de evaluatie hebben tot een aantal beleidsvoornemens van de minister van SZW geleid.

Wijze van informatieverstrekking

De minister zal niets wijzigen aan de plicht van pensioenuitvoerders om bepaalde voorgeschreven informatie te verschaffen. Wel wil de minister hen de ruimte geven om zelf de manier van informatieverstrekking te bepalen. Hij zal daarom het verplicht gebruik van standaardmodellen voor Pensioen 123 en het UPO schrappen. Pensioenuitvoerders moeten nog wel een overzicht van pensioenbedragen blijven verstrekken met het opschrift 'Pensioenoverzicht', want dat is voorgeschreven in Europese wetgeving, Richtlijn IORP II.

Verstrekken of ter beschikking stellen

Omdat het ontvangen van informatie niet altijd in een behoefte voorziet en ook niet meteen tot handelen aanzet, zal de minister onderzoeken in welke gevallen informatie niet meer verstrekt hoeft te worden, en vervangen kan worden door de plicht om bepaalde informatie ter beschikking te stellen.

Activeren van deelnemers

Informatie zet mensen niet aan tot handelen. Een opgave van de hoogte van pensioenen en wijzen op risico's leidt niet tot actie. De minister geeft daarom aan het belangrijk te vinden dat wordt uitgewerkt hoe pensioenuitvoerders deelnemers tot actie kunnen bewegen.

Digitale informatieverstrekking

Pensioenuitvoerders hebben aangegeven dat zij niet optimaal en kostenefficiënt digitaal informatie kunnen verstrekken. De minister wil daarom bespreken welke wettelijke drempels hij zou kunnen wegnemen, onder afweging van alle belangen.

Pensioenregister

Deelnemers zijn tevreden over de informatie van het Pensioenregister, vooral met het totaaloverzicht van AOW en pensioenen. Maar deelnemers hebben nog wensen en de Stichting Pensioenregister wil Mijnpensioenoverzicht.nl verder doorontwikkelen. De minister wil onderzoeken of de gebruikers een stem kunnen krijgen bij besluiten over de doorontwikkeling van Mijnpensioenoverzicht.nl. Omdat de AFM niet de mogelijkheid heeft om inzicht te krijgen in processen en organisatie die leiden tot de informatieverstrekking in Mijnpensioenoverzicht.nl, wil de minister uitzoeken of de AFM kan toezien op de opzet, het bestaan en de uitwerking van processen en systemen.

Vervolg

De minister wil zo snel mogelijk de uitwerking van zijn beleidsvoornemens bespreken met de pensioensector.

BTW en bestuurders

De BTW-plicht van bestuurders van pensioenfondsen is een onderwerp dat niet is uitgekristalliseerd. Het antwoord van het Hof van Justitie van de Europese Unie op een vraag van het Gerechtshof 's Hertogenbosch kan tot nieuwe inzichten leiden.

De vraag van het Gerechtshof

Volgens de fiscus was een lid van een Raad van Commissarissen van een bedrijf een ondernemer in de zin van de Wet omzetbelasting 1968. Over zijn vergoeding diende hij daarom BTW in rekening te brengen bij het bedrijf. De rechtbank Zeeland-West-Brabant wees het beroep van de commissaris op de beschikking af, waarna de commissaris hoger beroep instelde bij het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Omdat de BTW wetgeving in Nederland zijn oorsprong vindt in Europese wetgeving, stelde het Gerechtshof de volgende vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie: 'Verricht een lid van de Raad van Commissarissen van een stichting, die voor zijn arbeids- en bezoldigingsvoorwaarden in een ondergeschikte positie verkeert ten opzichte van deze Raad, maar overigens niet in een ondergeschikte positie verkeert ten opzichte van de Raad van Commissarissen of de stichting, zijn economische activiteiten zelfstandig in de zin van artikel 9 en artikel 10 van de Btw-richtlijn?'

Het antwoord van het Hof van Justitie

Het Hof van Justitie van de Europese Unie antwoordde in het arrest van 13 juni 2019 dat de commissaris niet zelfstandig een economische activiteit verricht. Als redenen gaf het Hof van Justitie op:

- het gaat om een lid van een Raad van Commissarissen van een stichting;
- de commissaris is niet hiërarchisch ondergeschikt aan het bestuur of de Raad van Commissarissen van de stichting;
- de commissaris handelt voor rekening en onder verantwoordelijkheid van de raad van commissarissen (en niet in eigen naam, niet voor eigen rekening en niet onder eigen verantwoordelijkheid);
- de commissaris draagt het bedrijfsrisico niet;
- de commissaris ontvangt een vaste vergoeding die niet afhankelijk is van zijn deelname aan vergaderingen of gewerkte uren.

Het Gerechtshof bepaalde vervolgens in het arrest van 12 december 2019 dat de commissaris geen ondernemer is volgens de Wet op de omzetbelasting 1968 en dus geen BTW af hoeft te dragen.

Opmerkingen

Dit arrest kan gevolgen hebben voor bestuurders van pensioenfondsen.

We merken op dat het arrest van het Gerechtshof het gevolg is van een antwoord op een heel specifieke vraag. Tegelijkertijd vermeldt het Hof van Justitie in het arrest een aantal algemene vragen die beantwoord moeten worden om te bepalen of iemand voor zijn activiteiten BTW-plichtig is. Daarvoor moet een activiteit 'economisch' zijn en 'zelfstandig' worden uitgevoerd.

Economisch

Een activiteit is economisch als die duurzaam wordt verricht en als daarvoor een vergoeding wordt ontvangen.

Zelfstandig

Voor de zelfstandigheid van de activiteit is van belang of de activiteit wordt uitgeoefend op grond van een arbeidsovereenkomst of een andere verhouding waarin sprake is van ondergeschiktheid ten aanzien van arbeid en bezoldiging. Maar voor zelfstandigheid is ook bepalend of de activiteit wordt verricht in eigen naam, voor eigen rekening en onder eigen verantwoordelijkheid en of de persoon het economisch risico van de activiteit draagt.

Dat moet per geval worden nagegaan. Ook voor bestuurders van pensioenfondsen.

Afkoopgrens 2020

De afkoopgrens voor kleine pensioenen voor 2020 is vastgesteld op € 497,27 bruto per jaar.

Consultatie Algemene Leidraad voorkoming witwassen Wwft en Sw 1977

Op 22 december 2019 heeft het ministerie van Financiën een concept voor een nieuwe leidraad ter consultatie neergelegd voor de Wwft (Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme) en SW (de Sanctiewet 1977). De leidraad is niet juridisch bindend. Pensioenfondsen hoeven de toetsen waarvoor de leidraad bedoeld is niet uit te voeren.

Pensioenfondsen kunnen echter wel het voorwerp zijn van toetsen door financiële instellingen en – dienstverleners die de toetsen moeten uitvoeren. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij een nieuwe accountant of vermogensbeheerder. Die gaan het UBO-register raadplegen, waarin de uiteindelijk belanghebbenden staan.

Volgens de leidraad volstaat de raadpleging van het UBO-register niet en moeten financiële instellingen en – dienstverleners een eigen cliëntenonderzoek doen. Bij pensioenfondsen is sprake van een vereenvoudigd cliëntenonderzoek. Maar volgens de concept leidraad vindt dat vereenvoudigd onderzoek niet meer plaats bij bepaalde type cliënten, maar bij een bewezen laag risico. Daarbij wordt een niet-limiatieve lijst gehanteerd van risicofactoren die gebonden zijn aan de cliënt, de geografie, het product,

de dienst, de transactie of het leveringskanaal. Bij die laatste categorie staat *'een pensioenstelsel, een pensioenfonds of een soortgelijk stelsel dat pensioenen uitkeert aan werknemers, waarbij de bijdragen worden ingehouden op het loon en de regels van het stelsel de deelnemers niet toestaan hun rechten uit hoofde van het stelsel over te dragen'*.

Voor pensioenfondsbestuurders hoeven de wijzigingen daarom niet tot een zwaardere toets te leiden.

Aangepast concept besluit adequate pensioenregeling

Op grond van de Wet arbeidsmarkt in balans heeft een payrollbedrijf twee mogelijkheden:

Aansluiten bij de pensioen-uitvoerder van de opdrachtgever, of als payrollbedrijf zelf een adequate pensioenregeling afsluiten. De voorwaarden daarvoor worden in een besluit vastgelegd. Op 18 december 2019 heeft de minister Koolmees na advies van de Raad van State een concept voor een besluit gepubliceerd met daarin de volgende voorwaarden:

- a. het payrollbedrijf moet ten minste de gemiddelde werkgeverpremie in Nederland afdragen. Voor 2019 was dat 13,7% van de pensioengrondslag. Voor 2020 is dat 14,6%. Per deelnemer mag niet meer dan de fiscaal maximaal toegestane premie worden besteed. Het collectieve verschil tussen de gemiddelde en de fiscaal maximale premie moet de werkgever als loon uitbetalen aan alle deelnemers in

de basisregeling. Bij CAO mag hiervan worden afgeweken. De pensioengrondslag is gelijk aan het fiscaal maximaal toegestane pensioengevend loon, verminderd met de fiscaal minimaal toegestane franchise;

- b. te zorgen voor ten minste een ouderdoms- en nabestaandenpensioen, en
- c. geen wachttijd te hanteren.

Communicatie over pensioenverlagingen

De AFM heeft onderzoek gedaan naar hoe pensioenfondsen communiceren over kortingen van pensioen en naar de behoeften van deelnemers bij die communicatie. Op grond daarvan komt de AFM met drie aanbevelingen:

1. Vertel het eerlijke verhaal. Verwijs niet slechts naar externe oorzaken, maar ook naar keuzes die een pensioenfonds heeft gemaakt.
2. Maak het persoonlijk. Maak duidelijk wat de verlaging van pensioen voor de deelnemer betekent. Vermijd jargon, communiceer in euro's, geef door of de verlaging definitief is of niet en zorg voor consistentie tussen de communicatiemiddelen.
3. Zet aan tot actie. Deelnemers zijn al geholpen met een link naar het Pensioenregister of het Nibud Persoonlijk Budgetadvies.

CPB en de verhoging AOW-leeftijd

Uit cijfers blijkt dat de verhoging van de pensioenleeftijd tot een daling van het aantal jong gepensioneerd leidt. Het Centraal Planbureau heeft geanalyseerd hoe de daling is verdeeld. Uit de studie 'The Effects of the Increase in the Retirement Age in the Netherlands, December 2019' blijkt dat van het aantal personen dat later met pensioen gaat 32% blijft werken, 38% een beroep doet op het sociale stelsel en 30% geen inkomen heeft tot de verhoogde AOW-leeftijd.

De besparing op collectieve lasten door verminderde uitgaven aan AOW-uitkeringen wordt verminderd met een verhoging van uitkeringen uit het sociale stelsel. Rekening houdend met belastingen komt de besparing door verhoging van de pensioenleeftijd neer op ongeveer 80% van de verminderde AOW-last.

Nieuw meldingsformulier verevening ouderdomspensioen

Vanaf januari 2020 is er een nieuw 'Meldingsformulier in verband met verdeling van ouderdomspensioen bij scheiding'.

Digitale ontheffingsverzoeken bij DNB

Sinds 1 december 2019 kunnen pensioenfondsen een ontheffingsverzoek indienen via het Digitaal Loket Toezicht. Hiervoor is een apart formulier ontwikkeld. Het moment waarop het volledig ingevulde formulier is ingediend bij DNB, geldt als de officiële melding van het ontheffingsverzoek.

Agenda AFM 2020

De AFM blijft zich inzetten voor het toezicht op zorgplichten en pensioencommunicatie met het doel om voorzienbare teleurstellingen te voorkomen. De AFM is adviserend lid in de Stuurgroep Uitwerking Pensioenakkoord en zal richting geven aan de beleidsvorming op het gebied van informatieverstrekking, nieuwe contracten en keuzevrijheden. AFM betreft daarbij haar inzichten op het gebied van consumentengedrag.

Consultatie Wijzigingswet financiële markten 2021

DNB kan op grond van de Pensioenwet en de Wet verplichte beroepspensioenregeling een curator voor een pensioenfonds benoemen. In het ter consultatie voorgelegde wetsvoorstel is opgenomen dat de curator niet aansprakelijk is voor schade tenzij die voornamelijk het gevolg is van een opzettelijk onbehoorlijke taakuitoefening, een opzettelijk onbehoorlijke uitoefening van bevoegdheden,

of in belangrijke mate te wijten is aan grove schuld. Zo wordt de aansprakelijkheid van een voor een pensioenfonds benoemde curator gelijk getrokken met de aansprakelijkheid van de curator van een financiële instelling op grond van de Wft.

Wijziging van de Beleidsregel geschiktheid 2012

In Pensioenitems 2019 nummer 4 schreven we over het voornemen van DNB om de Beleidsregel geschiktheid 2012 te wijzigen. DNB heeft de meeste voorgenomen wijzigingen doorgevoerd. De aparte geschiktheidseisen voor pensioenfondsen zijn vervallen. Die kunnen gerangschikt worden onder de algemene geschiktheidseisen voor financiële instellingen.

Bij de 'Evenwichtige en consistente besluitvorming' is toegevoegd dat een beleidsbepaler in staat moet zijn om eigen gedegen, objectieve en onafhankelijke besluiten te nemen en oordelen te vormen bij de vervulling van taken en verantwoordelijkheden.

Toegevoegd is de eis van 'Voldoende tijd'. Vervallen zijn de bijzondere voorwaarden waaraan beleidsbepalers moeten voldoen die niet afkomstig zijn uit de financiële sector. Voor bestuurders van pensioenfondsen met een paritair model zou die eis een extra verzwarende betekend.

Vooruitblik DNB 2020

In de 'Toezicht Vooruitblik 2020' schrijft DNB de langdurige lage rente te zien als een risico dat bijzondere aandacht vraagt. Het gevolg van langdurige lage rente is dat dekkingsgraden van pensioenfondsen onder druk komen en spelers op zoek gaan naar hoger rendement en daarvoor risicovoller gaan beleggen. DNB kondigt aan na te gaan hoe pensioenfondsen de Environmental, Social & Governance (ESG)-factoren hebben meegenomen in hun risicobeheer. Daarnaast kondigt DNB aan voor pensioenfondsen:

- erop toe te zien dat zij hun strategische plan aanpassen aan de veranderingen die het nieuwe pensioenstelsel zal meebrengen;
- bij een aantal pensioenfondsen de Eigen Risicobeoordeling te beoordelen;
- bij grote pensioenfondsen toe te zien op de werking van de sleutelfuncties en bij kleine en middelgrote pensioenfondsen de uitwerking van de opzet van de sleutelfuncties te beoordelen;
- in het kader van digitalisering en datakwaliteit te verwachten in 2020 onderzoek te doen naar de beheersing van onder andere cyberrisico's, nieuwe technologische risico's die samenhangen met digitalisering zoals artificial intelligence en risico's die ontstaan door de afhankelijkheid van langer wordende uitbestedingsketens. Voor een deel zal DNB de pilot van direct toezicht op pensioenuitvoeringsbedrijven voorzetten en evalueren;
- in te zetten op internationale samenwerking en in dat kader om voor EIOPA data te vragen over beleggingen en derivaten.

Jaarplanning SZW

De planning van het ministerie van Sociale Zaken en werkgelegenheid voor een aantal pensioenonderwerpen voor 2020 is als volgt:

Aanbiedingsbrief evaluatierapport Wet pensioencommunicatie	Q1
Brief inzake kwaliteit pensioenadministraties, inclusief reactie op de motie Omtzigt over rechtszekerheid/afdwingbare rechten pensioeninformatie	Q1
Aanbiedingsbrief onderzoeksrapport over onderzoek naar de uitvoeringskosten van het nieuwe pensioenstelsel	Q1
Brief inzake doorrekenen CPB contracten	Q1
Brief inzake monitoringsrapport diversiteit pensioenfondsen	Q1
Follow-up van de evaluatie Wet verbeterde premieregeling	Q2
Analyse/onderzoek structureel lage rente	Q2
Brief over nabestaandenpensioen	Q2
Hoofdlijnennotitie uitwerking pensioenakkoord	Q2
Resultaten evaluatie werken na AOW en kabinetsreactie	Q2
Quickscan monitor Wet arbeidsmarkt in balans	Q2
Wetsvoorstel aanpassing één-op-één koppeling AOW-leeftijd aan levensverwachting	Q2
Wetsvoorstel Bedrag ineens, RVU en verlofsparen	Q3

Geen wijziging van onvoorwaardelijke naar voorwaardelijke toeslagverlening

Een werknemer had van 1 november 1987 tot 1 januari 2001 pensioenaanspraken opgebouwd bij AMEV. Omdat de werknemer niet had ingestemd met waardeoverdracht naar een nieuwe pensioenuitvoerder bleven zijn pensioenaanspraken achter bij AMEV. Het pensioenreglement van de werkgever kende een onvoorwaardelijke toeslagregeling voor de pensioenen van gewezen deelnemers. Tot 1 januari 2013 werden zijn pensioenen onvoorwaardelijk geïndexeerd. Na die datum gold volgens de cao van de werkgever een voorwaardelijke toeslagregeling. De werknemer verzette zich tegen de wijziging van de toeslagregeling van de pensioenaanspraken bij AMEV. Hij beriep zich op het feit dat onvoorwaardelijke toeslagen een onderdeel zijn van opgebouwde pensioenen, wat in de parlementaire geschiedenis van de Pensioenwet is vastgelegd en in artikel 20 van de Pensioenwet. Dat artikel bepaalt dat opgebouwde aanspraken niet kunnen worden gewijzigd. De kantonrechter wees zijn beroep af, omdat hij geen gewezen deelnemer was volgens het pensioenreglement. In hoger beroep kende het Hof Den Haag op 21 januari 2020 zijn vordering toe op grond van artikel 20 Pensioenwet.

We merken op dat met inwerkingtreding van de Pensioenwet duidelijk is dat onvoorwaardelijke indexaties onderdeel zijn van de opgebouwde pensioenen. Zij moeten meteen bij de opbouw voor

de toekomst zijn afgefinancierd. Onvoorwaardelijke indexaties komen daarom nauwelijks meer voor.

Onvoorwaardelijke indexaties worden in de regel verleend aan deelnemers, zolang ze werknemer zijn. In dat geval kunnen ze van jaar tot jaar worden gefinancierd. Het is niet duidelijk of het in dit geval ging om een dergelijke onvoorwaardelijke indexatie. Het lijkt niet aan de orde te zijn gesteld.

Dividendbelasting

Nederlandse beleggingsfondsen die volgens Nederlandse regels een beleggingsinstelling zijn, kunnen ingehouden dividendbelasting terug krijgen.

Een Duits beleggingsfonds heeft dividend ontvangen op aandelen in Nederlandse bedrijven. Op het dividend is 15 % dividendbelasting ingehouden, conform het belastingverdrag tussen Nederland en Duitsland. Het Duitse beleggingsfonds vorderde de dividendbelasting terug. Na afwijzing door de belastinginspecteur, ging het Duitse beleggingsfonds tegen dat besluit in beroep bij de rechtbank Noord Brabant. Omdat het Duitse beleggingsfonds zich op artikel 63 van het 'Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie' (VWEU) beriep, stelde de rechtbank prejudiciële vragen bij het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie bepaalde in het arrest van 30 januari 2020 dat uit artikel 63 VWEU het volgende volgt.

- Een regeling voor beleggingsinstellingen, met name de voorwaarden om in aanmerking te komen voor die regeling en het daarvoor te geven bewijs, mag geen beperking inhouden van het vrije verkeer van kapitaal.
- Artikel 63 VWEU verzet zich er niet tegen dat een niet-ingezeten beleggingsfonds geen teruggaaf wordt verleend van de ingehouden dividendbelasting, omdat dat beleggingsfonds niet aantoont dat wordt voldaan aan de voorwaarden voor de teruggaaf. Maar de voorwaarden mogen niet zodanig zijn dat niet-ingezeten beleggingsfondsen worden benadeeld door die voorwaarden. Bovendien moet de belastingautoriteit ook van ingezeten beleggingsfondsen verlangen dat zij aantonen aan die voorwaarden te voldoen. De rechter moet dat nagaan.
- Het Europees verdrag staat niet toe dat een niet-ingezeten beleggingsfonds geen teruggaaf krijgt omdat dat beleggingsfonds jaarlijks niet uiterlijk in de achtste maand de resultaten uitkeert aan de participanten in het beleggingsfonds, terwijl ingezetene beleggingsfondsen die het resultaat niet uitkeren worden geacht het resultaat te hebben uitgekeerd. De rechter moet dat nagaan.

Het arrest en de daarop volgende vonnissen kunnen van belang zijn voor pensioenfondsen met participaties in buitenlandse beleggingsfondsen.

UBO in de Eerste Kamer

De Commissie voor Financiën van de Eerste Kamer heeft vragen gesteld bij het voorstel voor de 'Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten'. Zo wordt gevraagd of het Ministerie van Financiën contact heeft gehad met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de praktische invulling van het UBO-register, waarin de gegevens van uiteindelijk belanghebbenden (UBO) in een rechtspersoon worden opgenomen.

En of het hele pensioenfondsbestuur als UBO ingeschreven moet worden.

Ook wordt gevraagd om een reactie te geven op de brief van VNO-NCW van 23 januari 2020, waarin de volgende verzoeken staan:

1. laat de termijn van 18 maanden ingaan na inwerkingtreding van de wet en niet op 10 januari 2020
2. er voor te zorgen dat een verbeterde identificatiemethode voor het einde van de 18 maanden is geregeld
3. spoedige uitvoering van de motie Bruins. Daarin is verzocht voor het einde van de 18 maanden te regelen dat een UBO de mogelijkheid krijgt om inzicht te krijgen in het aantal raadplegingen van zijn gegevens
4. Een vergelijkend overzicht te geven van de afschermingsregimes in andere Europese lidstaten.

